

Asia: VN/33602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain sekä työeläkelakien muuttamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja:

Ammattijärjestö

Lausunnonantajan virallinen nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Sairausvakuutuslakia koskevat ehdotukset

Lausuntonne sairausvakuutuslakia koskeviin ehdotuksiin:

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry pitää ehdotuksia pääsääntöisesti hyvänä. Erityisen hyvää esityksessä on kokoaikatyön määrittelyn muutos (ehdotuksessa vähintään 30 h/viikko), joka mahdollistaa nykyistä paremmin monilla aloilla osasairauspäivän avulla osa-aikaisen työskentelyn ja tätä kautta säilyttää yhteyden työelämään ja tukee paluuta kokoaikaiseen työhön.

Osa-aikaisen työskentelyn mahdollistaminen jo omavastuuajalla on sinänsä ymmärrettävää. On kuitenkin huomioitava, että osasairauspäivärahan saamisen edellytys on ns. täysi työkyvyttömyys. Työntekijöillä on oikeus sairastaa sairauslomalla. Esitetty muutos ei saa johtaa siihen, että nyt tehtävään muutosten takia tosiasiallisesti ryhdytään tätä oikeutta kaventamaan. Työskentely omavastuuajalla tulee olla vapaaehtoista ja yhteisymmärryksessä työntekijän kanssa. Myös työterveyshuollon rooli on tässä tärkeää.

Osa-aikaisen työskentelyn järjestelyihin ja myös esimerkiksi palkanmaksun käytänteisiin tarvitaan työpaikoilla selkeyttä. Työpaikoilla ja työterveyshuollossa ei välttämättä osata osasairauspäivärahan sääntöjä. Yksi osasairauspäivärahan käytön ongelma on myös Kelan hidas päätöksenteko

osasairauspäivärahan maksamisessa, joka aiheuttaa epävarmuutta ja voi vähentää myös halukkuutta osasairauspäivärahan käyttöön.

Muut mahdolliset kommentit:

Valmistelun aikana palkanmaksuvelvoitetta koskien oli yhteinen käsitys, että palkanmaksuvelvoitetta ei tämän muutosehdotuksen myötä ole tarkoitus heikentää. SAK pitää tärkeänä, että palkanmaksuvelvoitetta koskevat täsmennykset säädettäisiin myös työsopimuslaissa sekä muissa palvelussuhdelaisissa esimerkiksi alla olevan mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan osa-aikainen työskentely olisi jatkossa mahdollista jo omavastuuajalla. Jos työnantaja ja työntekijä ovat tehneet osa-aikatyösopimuksen, lähtökohta on, että työnantaja maksaa osa-aikatyön palkan. Jos työntekijälle on kirjoitettu todistus työkyvyttömyydestä, joka oikeuttaa osasairauspäivärahaan (vasta omavastuuajan jälkeen), työntekijä on ikään kuin tyhjän päällä, kun osa palkasta jää saamatta. Jotta palkanmenetystä ei tulisi, pitäisi tästä säätää työsopimuslaissa (sekä muissa palvelussuhdelaeissa). Osasairauspäivärahaa koskevaa TSL 2 luvun 11 § a pykälää tulisi täsmentää. Työnantajan palkanmaksuvelvollisuudesta säädettäisiin TSL 2 luvun 11 a §:n uudessa 2 momentissa, jolloin nykyiset 2–3 siirtyisivät 3–4 momentiksi. Työnantajalle säädettäisiin velvollisuus maksaa omavastuuajalta kokoaikaisen sairausajan palkka, vaikka työntekijä tekee työtä osa-aikaisen työsopimuksen perusteella. Ilman tällaista erityissäännöstä on riski, että lakia aletaan tulkitsemaan väärin ja työntekijän oikeus sairausajan palkkaan vaarantuu. Osittainen sairausloma perustuu työaikaehdon muuttamista koskevaan sopimukseen, joka sitoo kumpaakin osapuolta.

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia koskevat ehdotukset

Lausuntonne Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia koskeviin ehdotuksiin:

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry kannattaa tehtyjä ehdotuksia.

SAK:n mielestä kuntoutustoimien osalta olisi tarpeen nostaa vahvemmin esille etuuksien ja palvelujen yhteensovittamisen, jota näkökulmaa voisi perusteluosiossa vahvistaa. Työterveyshuollon ja muiden sote-palvelujen rooli on tärkeä onnistuneissa kuntoutuskokonaisuuksissa. Työntekijän kannalta on tärkeää, että työkykyarvioinnissa arvioidaan myös laajemmin työntekijän kuntoutustarpeet. Nykyisin helposti ajatellaan, että osa-aikatyö kuntouttaa ja henkilön työkyky palautuu, mutta näinhän ei aina ole. Iso ongelma on ns. epätyypillistä työtä tekevät, jotka ovat usein työterveyshuollon ulkopuolella. Heidänkin osaltaan on tärkeää, että työkyvyn tuen palveluketjut ja niihin ohjautuminen olisi toimiva ja sujuva. Yhteistyötä eri toimijoiden välillä (perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja työterveyshuollon välillä) on tiivistettävä, vahvistettava ja sujuvoitettava.

Ammatillisen kuntoutuksen yhteydessä tulee varmistaa, että asiakas saa myös mahdollisesti tarvitsemansa toimintakykykuntoutuksen (siis lääkinnällisen kuntoutuksen) palvelut laadukkaasti ja oikea-aikaisesti. Esimerkiksi kohdassa, jossa todetaan tilanteet, jolloin Kelalla ei ole ammatillisen kuntoutuksen vastuuta, voisi täydentää, että tilanteesta riippuen asiakas saattaisi kuitenkin hyötyä myös toimintakykykuntoutuksesta, jonka tarvetta ja edellytyksiä tulisi arvioida ja tarvittaessa ohjata asiakas siltä osin Kelan asiakkaaksi.

Työkokeilu työterveyshuollon päätöksellä on alikäytetty mahdollisuus, vaikka sitä on yritetty pitää viime aikoina esillä. Ilmeisen liian vähän kuitenkin. Tältäkin osin voisi perusteluosiota hieman vahvistaa, tämä on helppo ja nopea vaihtoehto kaikille osapuolille ja sujuvoittaa prosesseja.

Muut mahdolliset kommentit:

-

Työeläkelainsäädäntöä koskevat muutosehdotukset

Lausuntonne työeläkelainsäädäntöä koskevista ehdotuksista

-

Muut mahdolliset kommentit:

-

Muut huomiot ja kommentit

Muut huomiot ja kommentit

-

Vanhala Laura
SAK ry - Sinikka Näätsaari, Työura- ja eläkeasioiden päällikkö